

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за академичната длъжност доцент (специалност „Философия“, професионално направление 2.3. Философия) към ИИОЗ-БАН, обявен в ДВ бр.3/10.01.2014 г. за нуждите на секция „Логически системи и модели“,

от доц. д-р Ивайло Георгиев Димитров (ИИОЗ-БАН)

Единствената кандидатура в обявения конкурс е тази на гл. ас. д-р Кристиян Русев Енчев от ИИОЗ-БАН. Кандидатът предлага за рецензиране от страна на научното жури своята монография *„От интенционалност към интензионалност. Логическият път на виртуалисткия трансцендентализъм“* (София: ИК „ИФИ-БАН“, 2009). Трудно може да не направи впечатление датата на публикуване на научния труд, отпращаща ни цяла „петилетка“ назад, т.е. във времеви диапазон, в който някои „академични“ ударници са привикнали да преизпълняват и най-нескромно заложения „изследователски“ план. Затова е необходимо да направим дори бегла справка с научната биография на Кристиян Енчев, за да се уверим, че поне в неговия случай под „монография“ не бива да разбираме също така и: „единственото писмено съчинение“ на „единствения подходящ“ кандидат, което той най-после успя да съ-чини, и което „чини“ нещичко откъм дълбочина и изчерпателност, очаквани от хабилитационен труд. Всъщност, Енчев е забележително продуктивен откъм публикационна активност изследовател: още на следващата година, след издаването на предлаганата за рецензиране монография, от печат излиза втора (*„Логика и социални критически онтологии“*. София: ИК „Св. Иван Рилски“, 2010); общият брой на студиите и статиите, публикувани на български или английски, възлиза на 41 заглавия, включително 13 статии в индексирано (реферирано) национално списание, 2 статии в издаден в чужбина тематичен сборник, както и 2 публикувани доклада на международни конференции.

Следователно, можем да направим извода, че на монографията *„От интенционалност към интензионалност. Логическият път на виртуалисткия трансцендентализъм“* трябва да се гледа не като на последно и най-върхово постижение на кандидата, а преди всичко – като на най-представителна извадка за фундаментално-философските му търсения, която удържа „отворения код“ на виртуалисткия трансцендентализъм на В. Канавров (вж. с. 9), като същевременно

евристично трасира изотвътре възможни маршрути за продуктивно продължение на заложените в него теоретични експликации, интерпретативни потенци и интердисциплинни приложения в полето на социокултурните изследвания.

Напълно съзнавам, че подобно апологетично начало при обосноваването на преценката за годността на определен кандидат по конкурс за академична длъжност е в разнотой с нормалните очаквания за научна безпристрастност и обективност при анализа на изследователските му постижения. В свое оправдание бих искал да изтъкна факта, че в паралелната вселена на нормалната академична практика с К. Енчев виртуално пребиваваме на разменени позиции в релацията оценяван („кандидат-доцент“) ↔ оценител („становищар“). Причината се състои в това (и тук е мястото за едно лично признание), че именно основните постановки в монографията *„От интенционалност към интензионалност...“* (в допълнение към влиянието на пре/прочитанията на Кант през Ж. Делюз и П. Рикьор) ми предоставиха онзи решаващ и най-силен стимул да видя през призмата на *„Критическата метафизика на Кант“* (В. Канавров) собствените си по-ранни разработки върху критическата теория за трансценденталната функция на ре/продуктивното „въображение“ в нова светлина, която направи прозрачна необходимостта от изместване на центъра на търсенията ми към епицентъра на критико-метафизичните понятия за познавателна „сила“ и „способност“. Това стана възможно благодарение на проведения в изследването на Енчев евристичен феноменологичен прочит на възловия Кантов концепт за тройна синтеза на априорен, репродуктивния и рекогницията, който ми предостави възможности за преосмисляне на Хайдегеровата интерпретация на тази подготвителна част към трансценденталната дедукция на категориите. На първо място обаче трябва да изтъкна въздействието на онези глави от разглежданата тук работа, в които горният прочит се свързва с оригинално-авторската интерпретация на Кантовото учение за схематизма. В тях допусканите от В. Канавров възможности за девиртуализационни преходи на чистите познавателни форми към техните критико-онтологични кристализации получават повече плътност през разработения от К. Енчев понятиен апарат на метафоричния схематизъм и схематичното предвиждане, които успешно преинтерпретират херменевтиката на способния човек на Рикьор в посока към добиващата все по-ясни очертания метафизика на въображението.

Изтъкването на този субективен факт на пряко влияние само по себе си не е достатъчно основание да разглеждам кандидатурата на К. Енчев като възможно най-

подходящата за откритата академична длъжност. Такова основание обаче би ни доставила нова справка с автобиографията на кандидата, която обективно показва, че изследователските му дирения в рецензирания труд са естествено и систематично продължение на логическите изследвания от докторската му дисертация (*„Анализ на прехода от екстензионалност към интензионалност в логиката“*, 2004 г.) чрез концептуално обогатяване и прецизиране на тематизациите в неговата дипломна работа (*„Схемата като метафора в „критическата трилогия“ на Имануел Кант“*, 1998 г.). Този факт недвусмислено показва, че Кристиан Енчев е не само изключително задълбочен и систематичен в своите изследвания учен, а преди всичко – оригинален мислител, който с евристичните си разработки на трансцендентално-логически методологичен апарат вече е доказал своя реален принос за развитието на българската традиция на метафизическото кантианство, а така също и потенциал да се превърне в един от неговите най-изтъкнати представители.

Няма да крия, че с кандидата имаме някои принципни различия относно начина, по който четем някои възлови и за двама ни постановки у Кант и нашите общи учители по метафизическо кантианство – И.С. Стефанов, В. Канавров и А. Стефанов. Начинът, по който Кристиан Енчев въз-приема чуждата критична позиция, подлагайки на непрестанни изпитания собствената, за мен винаги е бил образец за изследователска добросъвестност и висок научен морал. Ще си позволя обаче да отбележа една сериозна пробойна в систематичния начин на работа на автора, която се отнася до формата на изложение. Особено важно място в монографията заема стратегията по „трансценденталното обосноваване на логиката като алтернатива на математическото“, която има за цел фино да парира твърде често надвисващия въпрос на професионалната среда (*„Логика ли е трансценденталната логика?!“*) не откъм историята на философията (чрез просто позоваване на авторитети като Кант и/или Хусерл, например), а откъм актуалното развитие на модалните и интензионалните логики в търсене на алтернативни пътища спрямо математизирания формализъм, асимилиращ смисъла на логическото като такова. За съжаление тази стратегия на оправдаването на специфичните научни търсения в процеса на интензивна интрадисциплинна комуникация не е обособена само в отделни въвеждащи глави, а прекалено често прекъсва и накъсва постепенното и последователно разгръщане на оригиналния метафизично-интензионален логически път на К. Енчев. Този немилостив към читателя маниер на изложение бива допълнен от характерната за автора прекалена техничност

при работата с концептуални парчета крайно разнороден чужд материал, често насилствено изтръгвани от специфичните им контексти и целеполагания. Така, изключително богатата и пределно широка философска ерудиция на автора, в добавка към острата му чувствителност и възприемчивост за чуждата гледна точка, понякога се превръщат в сериозна пречка за разбирането дори и при теоретично най-сериозно подготвени прочити на текстовете на К. Енчев. Вярвам, че подхванатата от него обещаваща метафизика на въображението ще бъде разгърната по още по-последователен, хомогенен и резистентен на полифоничната академична среда начин.

Заключение: Въпреки горните бележки, въз основа на всичко гореказано, убедено мога да заявя, че са налице категорични научни основания да препоръчам на Научното жури да предложи на Научния съвет на ИИОЗ-БАН да избере гл. ас. д-р **Кристиян Русев Енчев** за академичната длъжност „доцент” в професионално направление 2.3. *Философия* по научната специалност *Философия*.

София, 20.06.2014 г.

Подпис:

/Ивайло Г. Димитров/